

„Pomagamy sobie w pracy” (1956—1983)¹

Czasopisma bibliotekarskie jako periodyczne wydawnictwa fachowe służące doskonaleniu zawodowemu bibliotekarzy, omawiające zagadnienia pracy bibliotek i bibliotekarskie czasopisma naukowe i informacyjne, wydawane przez poszczególne biblioteki, mają w Polsce tradycje sięgające okresu sprzed I wojny światowej.

Pierwsze periodyki były wydawnictwami krótkotrwałymi. I tak w latach 1908 - 1911 Towarzystwo Biblioteki Publicznej w Warszawie wydawało "Przegląd Biblioteczny. Czasopismo ilustrowane poświęcone bibliotekoznawstwu, bibliotekarstwu i bibliografii", redagowany przez Stefana Dembego. Kolejny periodyk zatytułowany "Bibliotekarz" wydawała Sekcja Bibliotek Powszechnych istniejąca przy Związku Bibliotekarzy Polskich, ale z przyczyn natury finansowej pismo to ukazywało się tylko przez kilka miesięcy 1919 r. Poświęcone ono było zagadnieniom czytelnictwa i bibliotek powszechnych. W następnych latach bibliotekarze z braku własnego periodyku często korzystali z możliwości publikowania na łamach czasopism o zbliżonym charakterze, jak "Przewodnik Bibliograficzny. Miesięcznik dla wydawców, księgarzy, antykwarzy, jako też czytających i kupujących książki", czy też periodyków bibliofilskich, takich jak "Silva Rerum" i "Exlibris".

Związek Bibliotekarzy Polskich nie zaniechał jednak myśli o utworzeniu własnego pisma. W wyniku wielu starań

w 1927 r., po zapewnieniu subwencji ze strony Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, postanowiono przystąpić do wydawania centralnego czasopisma naukowego bibliotekarstwa polskiego, jako organu Związku Bibliotekarzy Polskich. Nadano mu tytuł "Przegląd Biblioteczny", a na jego łamach zamieszczane były rozprawy z zakresu teorii i praktyki bibliotekarskiej. W 1929 r. zaczął też wychodzić miesięczny "Biuletyn Biblioteki Publicznej m. st. Warszawy", który po pięciu latach istnienia zmienił nazwę na "Bibliotekarz". Nastawiony początkowo na prezentację spraw własnej Biblioteki, wraz ze zmianą tytułu zajął się publikowaniem materiałów poświęconych bibliotekarstwu publicznemu w ogóle. W tym pierwszym, najtrudniejszym okresie walki o pismo dla bibliotekarzy, nie można nie wspomnieć o inicjatywie, jaką - niezależnie od Związku Bibliotekarzy Polskich - podjęły dwie wielkie biblioteki: Zakład Narodowy im. Ossolińskich i Biblioteka Kórnicka. I tak w 1927 r. ukazał się jedyny przedwojenny, podwójny tom "Rocznika Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich", a w dwa lata później - "Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej". Obydwa te wydawnictwa opierały się głównie na zbiorach własnych bibliotek i im były poświęcone.

Wybuch II wojny światowej uniemożliwił wydawanie czasopism bibliotekarskich. Wznowiono je dopiero po jej zakończeniu, już w Polsce Ludowej.

Dla dalszego rozwoju bibliotekarstwa, a więc także i czasopism bibliotekarskich, decydującym momentem było uchwalenie w 1946 r. "Dekretu o bibliotekach i opiece nad zbiorami bibliotecznymi". Wznowiono wówczas wydawanie periodyków zapoczątkowanych w okresie przedwojennym, a także zaczęły się pojawiać coraz to nowe tytuły². Wraz ze wzrostem ilości tytułów można zauważyć znaczne ich zróżnicowanie pod względem treści. W związku z tym wyróżniamy cztery grupy periodyków bibliotekarskich³:

- wydawane przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich;
- naukowe resortu szkolnictwa wyższego i nauki;
- naukowe i informacyjne bibliotek szkół wyższych, Polskiej Akademii Nauk i Biblioteki Narodowej,
- bibliotekarskie i biuletyny dużych bibliotek publicznych.

Te ostatnie, określane też mianem czasopism regionalnych, stanowią najliczniejszą grupę periodyków bibliotekarskich. Liczba ich⁴ świadczy o tym, że ogólnopolskie czasopisma z tej dziedziny nie zaspokajają wszystkich potrzeb odbiorców. Lokalne wydawnictwa bibliotek wojewódzkich i miejskich mają charakter informacyjno-instruktażowy. Zawierają one głównie wytyczne do realizacji ogólnokrajowej polityki bibliotecznej oraz wskazówki dotyczące różnych dziedzin pracy w bibliotece. Oprócz porad metodycznych podają również informacje o wynikach działalności biblioteki na terenie danego województwa.

Jednym z takich właśnie periodyków jest "Pomagamy sobie w pracy", którego pierwszy numer ukazał się w styczniu 1956 r. Do 1976 r. pismo ukazywało się jako kwartalnik. W okresie tym wydawano 80 numerów, w tym 9 podwójnych. W 1977 r. czasopismo zmieniło częstotliwość, stając się półrocznikiem; od tego momentu, aż do 1983 r. wydano 11 numerów, w tym 3 podwójne. Od nr 4 z 1963 r. czasopismo wychodzi z podtytułem: "Kwartalnik instrukcyjno-metodyczny", a w 1977 r. wraz ze zmniejszeniem częstotliwości ukazywania się zmienia się on na "Półrocznik instrukcyjno-metodyczny".

Wydawcą pisma jest Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smolki w Opolu. W latach 1963 - 1976 dołączyła do niej Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Katowicach⁵.

Redaktorem pisma w latach 1965 - 1971 był Zbigniew Bożek, a od 1976 r. do 1983 r. jest nim Ireneusz Chudy

/w redakcji od 1973 r./ . Skład komitetu redakcyjnego był zamieszczany w "Pomagamy sobie w pracy" począwszy od 1960 r. Tworzyli i tworzą go: Ludmiła Kordys /1960 - 1961/, Janina Kościów /1960 - 1961, 1969 - /, Danuta Piechota /1960 - 1961/, Teresa Stemplewska /1960 - 1961/, Jadwiga Wyszomirska /1960 - 1969/, Mieczysław Faber /1960 - /, Janina Czochara /1962/, Jádwiaga Grata /1962 - 1964/, Elżbieta Słopiwo /1962 - 1964/, Witold Smolarskiewicz /1962 - 1969/, Anna Radziszewska /1963 - 1973/, Teresa Jakubczak /1964 - 1968/, Janina Groebłowa /1965 - 1969/, Andrzej Korzon /1969 - 1975/, Teresa Jarzábek /1969 - 1975/, Alfred Puzio /1970 - 1971/, Maria Sitek /1970 - 1973/, Danuta Branicka /1970 - 1975/, Danuta Woźniak /1970 - 1972/, Gabriela Ociepka /1972 - 1975/, Halina Balaszczuk /1974 - 1975/, Elżbieta Fragstein /1974 - 1975/, Joanna Czarkowska-Pasierbińska /1976 - sekretarz/, Maria Deblessem /1976/, Ewa Wedemska-Zerych /1976/, Krystyna Głáb /1977 - /, Anna Kozłowska-Kwaśnicka /1977 - 1979/, Krystyna Krawczyk /1977 - 1979/.

Przez cały czas czasopismo wydawane było w tym samym formacie, który wynosił 20 cm /8°/. Nakład pisma do 1975 r. zwiększał się stopniowo z 300 do 1500 egzemplarzy, by następnie zmaleć do 530, a od 1979 r. do 500 egzemplarzy.

Objętość periodyku była zmienna. Początkowe numery nie przekraczały 20 stron /nr 1 z 1956 r. miał tylko 8 stron/. W następnych latach objętość pisma wzrastała. Ostatni zeszyt z 1978 r. liczył już 87 stron. Począwszy od zeszytu drugiego z 1979 r. obserwujemy zmniejszanie się objętości /80 stron/, która od tej pory kształtuje się w granicach 60 - 68 stron, nawet w przypadku numerów podwójnych.

Materiał ilustracyjny zamieszczany jest dopiero od 1962 r., lecz nie w każdym numerze. Łącznie ukazało się 190 ilustracji, a także wiele tabelek i wykresów.

Czasopismo drukowane było kolejno w Opolskich Zakładach Graficznych im. J. Łangowskiego w Opolu /1956 - 1964, 1971, 1976 - 1979/, w Drukarni Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Państwowym Zakładzie Wychowawczym dla Dzieci Głuchych w Lublińcu /1965 - 1970, 1972 - 1973/ oraz w Lublinieokich Zakładach Metalowych Przemysłu Terenowego "Lugamet" /1974 - 1975/, zaś począwszy od zeszytu 2 z 1980 r. drukiem zajmuje się Stacja Małej Poligrafii i Reprografii Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu⁶.

Poszczególne numery przedstawiały się rozmaicie, zarówno pod względem edytorsko-wydawniczym, jak i treściowym. Pierwszy numer czasopisma o objętości zaledwie ośmiu stron odbitych na powielaczu zawierał informacje o przebiegu konkursu czytelników wiejskich na terenie województwa opolskiego, wskazówki dotyczące prowadzenia ewidencji czytelnictwa oraz przegląd książek zalecanych do przeczytania. Jednocześnie w słowie wstępnym czytamy zapowiedź na przyszłość :

"[...] zamieszczać będziemy artykuły dotyczące zarówno zagadnień technicznych naszej pracy, jak i form pracy z czytelnikiem. Będziemy Wam sygnalizowali o najważniejszych rocznicach w życiu społecznym, gospodarczym i kulturalnym. Planujemy założenie działu korespondencji z terenu, w którym zamieszczać będziemy Wasze wypowiedzi i Wasze doświadczenia z pracy bibliotekarskiej"⁷.

Kilkanaście pierwszych numerów /do 1963 r./, o niewielkiej objętości i ubogich graficznie, przekazywało czytelnikom informacje o ważniejszych akcjach oświatowych podejmowanych na Opolszczyźnie, np. związanych z obchodami Dni Oświaty, Książki i Prasy⁸, czy też Tysiąclecia Państwa Polskiego⁹ i 20-lecia Polski Ludowej¹⁰. Zamieszczano również wskazówki do pracy z zakresu techniki bibliotekarskiej. Na ten temat pisali m.in. Mieczysław Faber¹¹, Halina Gąszczyńska¹², Gloria Kaleja¹³, Ludmiła Kordys¹⁴, Roman Sękowski¹⁵, czy Teresa Stemplewska¹⁶. Napisane przez nich

artykuły zawierały wytyczne do organizacji warsztatu pracy bibliotek, jak i jej form. W tym pierwszym okresie ukazywały się też artykuły niewiadomego autorstwa, które poświęcone były pracy z dziećmi i młodzieżą¹⁷. Na ten sam temat pisały także Teresa Jarzabek¹⁸ i Maria Twardowska¹⁹.

Przeważały jednak materiały służące pomocą w pracy z czytelnikiem, a wśród nich te, które propagowały literaturę polską i obcą - w postaci monograficznych omówień, a także pogadanek o życiu i twórczości pisarzy. Zaprezentowane zostały sylwetki Jerzego Andrzejewskiego²⁰, Antoniego Czechowa²¹, Janusza Korczaka²², Elizy Orzeszkowej²³ oraz pisarzy i działaczy oświatowych związanych ze Śląskiem, jak Józef Lompa²⁴, ks. Konstanty Damrot²⁵, Bronisław Koraszewski²⁶, Emanuel Smołka²⁷, Karol Miarka²⁸, Juliusz Ligon²⁹ i Norbert Bończyk³⁰. Ponadto przybliżono czytelnikom postać wybitnego historyka i bibliotekarza - Joachima Lelewela³¹ oraz uczonego przyrodnika angielskiego - Karola Darwina³².

Pisarzom poświęcone też były scenariusze montażu literackich, pogadanek i wieczornic. W ten sposób zaprezentowano twórczość Leopolda Staffa³³, Marii Konopnickiej³⁴ i Juliusza Słowackiego³⁵. W latach następnych przedstawiono czytelnikom sylwetki i twórczość Rudyarda Kiplinga³⁶, Ewy Szelburg-Zarembiny³⁷, a także prozę Juliana Kawalca³⁸ i poezję Haliny Poświatowskiej³⁹, dając bibliotekarzom gotowe scenariusze wieczorów literackich. Omówienie młodości Stefana Żeromskiego⁴⁰, poezji w trzydziestoleciu Polski Ludowej⁴¹, poezji gruzińskiej⁴² czy też postaci wybitnego naszego astronoma - Mikołaja Kopernika⁴³ proponowano w oparciu o scenariusze montażu słowno-muzycznych. Ogółem przedstawiono 17 propozycji /1,88%/ pogadanek, montażu literackich i wieczornic o charakterze literackim.

Drugą grupę materiałów do pracy z czytelnikiem stanowią pogadanki i wieczornice krajoznawcze wraz z załączony-

mi do nich zestawieniami bibliograficznymi. Miały one za zadanie zaznajomić czytelników z poszczególnymi regionami Polski, np. z Ziemią Lubuską⁴⁴, Krakowską⁴⁵, Opolszczyzną⁴⁶, Wielkopolską⁴⁷, Warmią i Mazurami⁴⁸, Mazowszem⁴⁹ i Pomorzem⁵⁰. Publikowano je zwłaszcza w latach 1959 - 1961, a pomyślane zostały jako pomoc w organizowaniu różnych form pracy z czytelnikiem. Łącznie na łamach poradnika pojawiło się 15 takich opracowań /1,66%/.

Pozostałe 37 propozycji scenariuszy pogadanek i wieczornic stanowią materiały dotyczące ważnych wydarzeń historycznych i ich kolejnych rocznic oraz związane z przyrodą.

W drugiej połowie lat sześćdziesiątych zamieszczano w tym periodyku pierwsze konspekty lekcji bibliotecznych. Pierwszy z nich poświęcony był Rewolucji Październikowej⁵¹. Wydarzeniom historycznym poświęcone zostały jeszcze dwa inne konspekty; dotyczyły one Powstań Śląskich⁵² i XXX-lecia Polski Ludowej⁵³. Były też lekcje poświęcone np. Włodzimierzowi Leninowi⁵⁴ i Mikołajowi Kopernikowi⁵⁵. W pozostałych dominowała tematyka geograficzno-przyrodnicza. Łącznie w "Pomagamy sobie w pracy" zamieszczono 14 /1,55%/ konspektów lekcji bibliotecznych.

Z innych materiałów przeznaczonych do wykorzystania w pracy z czytelnikiem warto jeszcze wymienić propozycje różnego typu konkursów⁵⁶ i zgaduj-zgaduli⁵⁷, zwłaszcza o charakterze literackim - 52 /5,77%/ oraz dyskusji nad książkami - 13 /1,44%/⁵⁸.

Nie zapomniano też o bibliotekarzach pracujących z dziećmi, proponując im m.in. interesujące plany inscenizacji na Dzień Dziecka⁵⁹ oraz rozmowę o książkach prowadzoną przez bohaterów dziecięcych lektur - Pyzę i Pinokia⁶⁰.

Prezentowano też liczne materiały przeznaczone do propagandy czytelnictwa. Zainaugurowały ten cykl wywiady przeprowadzane ze znanymi pisarzami. Pierwszym z literatów,

którzy opowiadali o swojej twórczości był Stanisław Lem⁶⁴. Ponadto przeprowadzono rozmowy z Michałem Rusinkiem⁶², Janem Gerhardem⁶³, Eugeniuszem Paukszą⁶⁴, Julianem Kawalcem⁶⁵ oraz pisarzami związanymi z Opolszczyzną: Anną Markową i Kazimierzem Kowalskim⁶⁶, Zbyszkciem Bednorzem⁶⁷, Zbigniewem Zielonką⁶⁸, Janem Goczołem⁶⁹, Stefanem Chmielnickim⁷⁰, Henrykiem Worcelem⁷¹ i Jerzym Korczakiem⁷². Ogółem opublikowano wywiady z 20 osobami /2,22%/.

Wśród innych form propagandy książek i czytelnictwa, które znalazły swoje miejsce pomiędzy propozycjami oferowanymi przez poradnik, wymienić należy jeszcze scenariusze wystaw oraz projekty plakatów - 4 /0,44%/.

W miarę upływu czasu coraz więcej miejsca na łamach pisma zajmowały problemy regionalne, zwłaszcza dotyczące literatury. Znalazło to odzwierciedlenie m.in. we wprowadzeniu w 1961 r. stałego działu zatytułowanego "Przegląd nowości o Śląsku"⁷³, będącego bibliografią adnotowaną, w której prezentowane są ważniejsze pozycje z literatury pięknej i niebeletrystycznej. Wśród przeglądów bibliograficznych publikowane też były inne zestawienia tematyczne, np. fachowej literatury bibliotekarskiej⁷⁴, literatury religioznawczej⁷⁵, a także z dziedziny techniki⁷⁶, dotyczące powieści fantastyczno-naukowej⁷⁷, tematyki wysokogórskiej⁷⁸, czy też wydawane z okazji rocznic ważnych wydarzeń historycznych, jak np. XX-lecia PPR⁷⁹ czy bitwy pod Grunwaldem⁸⁰, a także proponujące lekturę na okres pourlopowy⁸¹. Ogółem w biuletynie zamieszczono 70 /7,78%/ tematycznych wykazów książek i 63 /7%/ wykazy nowości.

Na łamach pisma nie zabrakło też publikacji o innym - niż instruktażowo-metodycznym - charakterze. Szczególnie dużo artykułów poświęcono historii i współczesnej działalności bibliotek województw opolskiego i katowickiego. Ogółem ukazało się 99 /11%/ artykułów na ten temat, nie licząc tych, które opublikowane były w związku z kolejną

rocznicą powstania bibliotek. Najwięcej pisano na temat bibliotek publicznych - 75 publikacji /8,33%. Szczególnie cennym materiałem dokumentacyjnym są tu wspomnienia bibliotekarzy z pierwszych lat działalności bibliotek na Śląsku. Od nr 1 z 1964 r. pojawił się dział zatytułowany "20 lat ...", w którym prezentowano wspomnienia bibliotekarzy z tego okresu, tak ważnego dla kształtowania się polskiej kultury i oświaty. Redakcja pisała wówczas:

"W związku z XX-leciem Polski Ludowej zespół redakcyjny poradnika pragnie przypomnieć wszystkim koleżankom początki bibliotek publicznych w Ludowej Polsce na Śląsku. Najcenniejszym materiałem, dającym wyobrażenie o warunkach, w jakich rodziły się i rosły biblioteki, są zapiski założycieli i pracowników"⁸².

Swoje wspomnienia zaprezentowali m.in.: Elżbieta Hatko, Agnieszka Roszkowska, Leon Świątkowski⁸³, Maria Gachowa⁸⁴, Józef Namysłowski⁸⁵, Franciszek Bartoszek⁸⁶, Helena Sakowska⁸⁷, Ignacy Śnigowski⁸⁸, Teresa Sokołowska⁸⁹ i Wacław Zimoch⁹⁰.

Bardzo bogaty i przydatny w pracy bibliotekarza jest również dział recenzji i przeglądów prasy, omawiający przede wszystkim publikacje o regionie Opolszczyzny oraz Śląska. W kolejnych dziesięciu rocznikach wydanych w latach 1965 - 1974 zamieszczono 770 krótkich informacji na ten temat, zawiadamiając jednocześnie o planowanych imprezach bibliotecznych i przypadających w danym roku rocznicach.

Pożyteczny był też cykl opracowań o szkoleniu bibliotekarzy, a zwłaszcza o seminariach, dzięki którym pracownicy bibliotek mogli się zapoznać z interesującymi formami i metodami pracy oraz z jej wynikami. Ogółem w poradniku zamieszczono 26 /2,88%/ opracowań na ten temat. Pierwsze informacje o szkoleniu bibliotekarzy opublikowano w 1959 r.⁹¹. Pisano więc o seminariach powiatowych, szkoleniu wewnątrzzakładowym, uzupełnianiu wykształcenia zawodo-

wego i ogólnego, szkoleniu bibliotekarzy dziecięcych oraz o placówkach kształcących kadry dla bibliotek.

W r. 1961 po raz pierwszy w poradniku zamieszczona została "Kronika", zawierająca krótkie informacje na temat bieżącej pracy bibliotek, a także informacje o działalności oświatowej⁹².

Jak wynika z dokonanego przeglądu, do tematów najczęściej goszczących na łamach "Pomagamy sobie w pracy" należą zagadnienia pracy z czytelnikiem - 228 publikacji /23,11%/. Ponadto dużo miejsca poświęcono prezentacji bibliotek i ich zbiorów - odpowiednio 99 /11%/ i 25 artykułów /2,77%/. Liczne są też zestawienia bibliograficzne - 133 /14,77%/, publikacje poświęcone polityce bibliotecznej - 22 /2,47%/, prezentacji sylwetek bibliotekarzy - 29 /3,23%/- zawodowi bibliotekarza i formom kształcenia pracowników bibliotek - 46 /5,11%/, a także współpracy międzybibliotecznej oraz współdziałaniu bibliotek z innymi instytucjami - 20 /2,22%/. Publikowano również informacje o działalności Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich - 14 /1,55%/⁹³.

W kilku numerach pojawiają się dodatki; są to: zamieszczony w latach 1959 - 1961 - "Wykaz nabytków za lata 1958 - 1960" /bez literatury pięknej/, wydrukowany w 1969 r. "Spis treści "Pomagamy sobie w pracy" za lata 1964 - 1969, opracowany przez Helenę Vogt i Henryka Ostrowskiego⁹⁴, a w latach 1973 - 1974 - materiały do kartoteki zawartości "Pomagamy sobie w pracy".

Na łamach poradnika publikacje swoje zamieściło 257 autorów. Spod ich pióra wyszły artykuły i rozprawy, materiały informacyjne, metodyczne i instrukcyjne, przeglądy bibliograficzne, krótkie informacje zamieszczone w części kronikarskiej oraz przeglądy i recenzje. Pisane one były przez autorów zatrudnionych w bibliotekach wszelkiego typu, przede wszystkim publicznych, z różnym stażem pracy i wykształceniem, stąd też ich wartość i poziom są zróżnicowane.

Wśród nich są reprezentanci 25 miejskich bibliotek publicznych /60 osób/, nie tylko z województw opolskiego i katowickiego - czyli objętych zasięgiem oddziaływania pisma - ale także z innych części Polski. Konkretnie są to przedstawiciele następujących miejskich bibliotek publicznych: Katowice /13/, Chorzów /8/, Częstochowa /7/, Racibórz /4/, Bielsko-Biała /3/, Tychy /3/, Gliwice /2/, Sosnowiec /2/, Zabrze /2/, Będzin /1/, Biała Prudnicka /1/, Byczyna /1/, Bydgoszcz /1/, Bytom /1/, Czeladź /1/, Dąbrowa Górnicza /1/, Leśnica /1/, Łaziska Górne /1/, Łódź /1/, Opole /1/, Paczków /1/, Ruda Śląska /1/, Rybnik /1/, Sosnowiec /1/, Toszek /1/. Z grona pracowników Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Katowicach i Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu swoje artykuły w poradniku zamieściło 21 osób /16 z Katowic i 5 z Opoli/. Kolejną grupę stanowią autorzy wywodzący się z powiatowych i miejskich bibliotek publicznych /20 osób/: z Olesna /3/, Pszczyny /3/, Lublińca /2/, Niemodlina /2/, Strzelców Opolskich /2/, Tarnowskich Gór /2/, Częstochowy /1/, Grodkowa /1/, Myszkowa /1/, Namysłowska /1/, Świnoujście /1/ i Zawiercia /1/.

Ponadto w czasopiśmie tym swoje artykuły drukowało 11 pracowników 7 powiatowych bibliotek publicznych: z Opola /3/, Częstochowy /2/, Rybnika /2/, Głubczyc /2/, Będzina /1/, Cieszyna /1/ i Katowic /1/. W grupie wojewódzkich i miejskich bibliotek publicznych najliczniej reprezentowane jest Opole /14 autorów/, po jednym przedstawicielu mają ksiąznice z Gdańska, Koszalina, Olsztyna, Rzeszowa, Wrocławia i Zielonej Góry. Najmniej autorów wywodzi się z gminnych bibliotek publicznych. Swoich reprezentantów mają tu tylko biblioteki z Brzezia, Buczkowic, Chałupek, Dąbrówki Wielkiej, Kaczyc, Mikuszowic, Ostrowy, Piasku, Przyszowic i Straconki.

Dwudziestu ośmiu autorów związanych jest z innymi typami bibliotek i różnymi instytucjami, zwłaszcza o charak-

terze kulturalnym. Są to: Biblioteka Główna Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opolu /3/, Biblioteka przy Radzie Miejskiego Zjednoczenia Budowlano-Montażowego Przemysłu Węglowego w Katowicach /3/, Biblioteka Śląska /2/, Wojewódzki Dom Kultury w Opolu /2/, Wydział Kultury Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Opolu /2/, Biblioteka Główna Politechniki Częstochowskiej /1/, Biblioteka Główna Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Opolu /1/, Biblioteka Zakładowego Domu Kultury Huty "Pokój" w Rudzie Śląskiej /1/, Biblioteka Związkowa Zakładów Materiałów Ogniotrwałych w Rogoźnickiej, pow. Będzin /1/, Biblioteka Związkowa Państwowych Zakładów Przemysłu Budowlanego w Prudniku /1/, Biblioteka Huty im. Bolesława Bieruta w Częstochowie /1/, Centralna Biblioteka Wojskowa w Warszawie /1/, Główny Zarząd Polityczny Wojska Polskiego w Warszawie /1/, Instytut Kształcenia Nauczycieli i Badań Oświatowych w Opolu /1/, Instytut Śląski w Katowicach /1/, Liceum Sztuk Plastycznych w Opolu /1/, Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Rybniku /1/, Wojewódzka Pracownia Planowania Regionalnego w Katowicach /1/, Wojewódzki Inspektorat do spraw Techniki w Katowicach /1/ i Wojewódzki Ośrodek Kulturalno-Oświatowy w Katowicach /1/.

Przy nazwiskach 7 autorów podana jest tylko miejscowość, bez nazwy placówki, w której pracują: Katowice /3/, Opole /2/, Będzin /1/, Gliwice /1/. Przy pozostałych 76 nazwiskach, wśród których dominują osoby z małą ilością publikacji, brak jest bliższych informacji o miejscu ich zatrudnienia. Począwszy od nr 2 z 1978 r. dane tego typu w ogóle nie są w poradniku podawane. W "Pomagamy sobie w pracy" ukazywały się także publikacje pracowników biblioteki publicznej w Poczdamie: E. Junghans, U. Jacob, J. Kraft i G. Krausel.

Z grona autorów zamieszczających publikacje na łamach poradnika najwięcej prac ma na swoim koncie Janina Kościów

z Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu, związana z periodykiem od 1958 r., będąca też członkiem Komitetu Redakcyjnego. Jest ona autorką 103 opracowań, wśród których przeważają materiały z zakresu czytelnictwa i przeznaczone do pracy z czytelnikiem, a więc scenariusze montażu, pogadanki, dyskusji, konkursów czytelniczych i informacje o spotkaniach autorskich. Pisała ona też o bibliotekach i ich zbiorach specjalnych, takich jak księgozbiory regionalne czy płytoteki oraz o ich udostępnianiu i wykorzystaniu. Ponadto zajęła się problemami zawodu bibliotekarskiego i kształcenia kadr dla bibliotek oraz prezentacją sylwetek bibliotekarzy i literatów. Pozostałe publikacje Janiny Kościów poświęcone są zagadnieniom związanym ze służbą informacyjną i sprawami związkowymi. Dużą liczbę jej publikacji stanowią też przeglądy bibliograficzne, z których większość opracowana została wspólnie z autorką 35 publikacji - Anną Radziszewską z Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Katowicach, zamieszczającą swoje prace na łamach "Pomagamy sobie w pracy" począwszy od 1963 r., kiedy to weszła w skład Komitetu Redakcyjnego. Oprócz zestawień bibliograficznych Anna Radziszewska, podobnie jak Janina Kościów, prezentowała materiały do pracy z czytelnikiem, pisząc o konkursach i przedstawiając scenariusze dyskusji nad książkami. Ponadto pisała o katalogach i kartotekach potrzebnych w pracy bibliotek, o zbiorach czasopism oraz o kształceniu bibliotekarzy i służbie informacyjnej.

Autorem również wielu publikacji - 33 - jest Mieczysław Faber z Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu, związany z czasopiśmem niemal od samego początku, bo od 1959 r., będący też członkiem Kolegium Redakcyjnego. Pisał on przede wszystkim o zawodzie i kształceniu bibliotekarzy oraz o zagadnieniach związanych z czytelnictwem, prezentując materiały do pracy z czytelnikiem i do propa-

gandy czytelnictwa, takie jak scenariusze konkursów, wieczornic literackich, pogadek tematycznych. Ponadto zamieszczał w poradniku zestawienia bibliograficzne, pisał o bibliotekach i służbie informacyjnej. Jest on też autorem artykułu o "Pomagamy sobie w pracy", opublikowanego z okazji 10-lecia istnienia tego periodyku.

Maria Blahaćek z Powiatowej Biblioteki Publicznej w Opolu, począwszy od 1962 r., opublikowała na łamach poradnika 21 prac. Zajęła się głównie opracowaniem materiałów, które mogłyby okazać się pomocne w pracy z czytelnikiem, a mianowicie proponując scenariusze zgaduj-zgaduli, wieczorów literackich, montaży, konkursów czytelniczych i spotkań autorskich. Pisała też o bibliotekach i ich zbiorach, w tym o księgozbiorach regionalnych oraz o pracownikach bibliotek.

Teresa Jarząbek z Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu, publikująca na łamach "Pomagamy sobie w pracy" od 1963 r., również przedstawiała głównie materiały do pracy z czytelnikiem, podając propozycje scenariuszy lekcji bibliotecznych, inscenizacji, konkursów czytelniczych, zgaduj-zgaduli, wieczornic i montaży literackich, a także pisząc o żywej gazecie i teatrzyku chińskich cieni. Ponadto jest ona autorką pięciu tematycznych zestawień bibliograficznych i artykułu poświęconego mechanizacji i automatyzacji bibliotek. W sumie w poradniku zamieszczono 20 jej publikacji.

Większą ilość artykułów mają jeszcze na swoim koncie Elżbieta Hatko z Miejskiej Biblioteki Publicznej w Katowicach, publikująca w tym czasopiśmie od 1964 r., /15 prac/ oraz Halina Balaszczuk z Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Katowicach, związana z periodykiem od 1969 r. /13 prac/. Podobną ilość publikacji mają też: Maria Deblessem z Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu, pisząca od 1970 r. /13 artykułów/; Wiesława Halicka-Misińska, związana początkowo z Powiatową Biblioteką Publiczną w

Będzinie, a obecnie z Wojewódzką Biblioteką Publiczną w Katowicach, prezentująca swoje materiały od 1966 r. /11 opracowań/; Teresa Jakubczak z Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu, pisząca dla pisma od 1962 r. /również 11 publikacji/; Janina Groebłowa z Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Katowicach, która - poczynając od 1965 r. - opublikowała w tym czasopiśmie 10 artykułów.

Wymienieni autorzy najczęściej prezentowali propozycje materiałów do pracy z czytelnikiem, co wynika zresztą z charakteru periodyku. Ponadto zajęli się oni sprawami bibliotek i ich organizacji, tak istotnymi dla prawidłowego funkcjonowania tych placówek /W. Halicka-Misińska/, katalogami /E. Hatko/, organizacją i działalnością służby informacyjnej /E. Hatko/, sprawami zawodu i kształcenia bibliotekarzy /H. Balaszczuk, J. Groebłowa/, statystyką biblioteczną /E. Hatko/, prezentacją zbiorów specjalnych /M. Deblessem/, publikacją zestawień bibliograficznych /H. Balaszczuk, M. Groebłowa, E. Hatko/. Prezentowali oni również czytelnikom rozmowy, jakie przeprowadzili ze znanymi literatami, często związanymi z regionem /T. Jakubczak, H. Balaszczuk/. Jak więc widać wachlarz ich zainteresowań był dosyć szeroki. Z wymienionych powyżej osób, tylko M. Blahaczek i W. Halicka-Misińska nie wchodziły w skład Komitetu Redakcyjnego czuwającego nad wydawaniem poradnika.

Redaktorom czasopisma zależało na pozyskaniu do współpracy licznej rzeszy bibliotekarzy, zwłaszcza z terenu województwa opolskiego i katowickiego, gdyż im właśnie - zatrudnionym w bibliotekach publicznych tych regionów - periodyk miał służyć. Dali oni temu wyraz, pisząc:

"Z dużym zadowoleniem konstatujemy nie tylko wzrastające wykorzystanie materiałów zamieszczonych w poszczególnych numerach poradnika, ale również czynny udział koleżanek i kolegów z obu województw w opracowaniu artykułów.

W tym względzie jednak dotychczasowy stan mimo wszystko nas nie zadowala i dlatego prosimy o intensywną i systematyczną współpracę w redakcji naszego poradnika wszystkich bibliotekarzy sieci bibliotek publicznych oraz związkowych. Dotyczy to zarówno artykułów problemowych, pomocy metodycznych do organizowania pracy z czytelnikiem, jak i notatek o charakterze kronikarskim. Dzieje się bowiem w naszych bibliotekach dużo rzeczy słusznych i celowych, które warto spopularyzować i udostępnić koleżankom i kolegom z pożytkiem dla nich i czytelników"⁹⁵.

Pisano również, że:

"Kolegium redakcyjne »Pomagamy sobie w pracy« dokłada starań i wysiłków, by kwartalnik metodyczny przynosił konkretną pomoc w codziennej pracy wszystkim bibliotekarzom województwa katowickiego i opolskiego. Wypowiedzi indywidualne [...] wskazują na to, że założenia te udaje się nam realizować".

Na temat recepcji i wykorzystania tego periodyku pisała Stefania Kotlarczyk⁹⁶, która w oparciu o dane uzyskane z przeprowadzonej wcześniej ankiety przedstawiła opinie bibliotekarzy o czasopiśmie. Ustaliła ona, że kwartalnik ten cieszy się dużą popularnością w środowisku bibliotekarzy, z których 63% czyta poradnik regularnie, a 37% czasami. Wśród korzystających z periodyku najliczniejszą grupę stanowią instruktorzy i bibliotekarze bezpośrednio pracujący z czytelnikiem i oni to znajdują w kwartalniku najwięcej materiałów, które mogą być pomocne w ich codziennej pracy.

84% spośród respondentów twierdziło, że wybiera tylko niektóre, interesujące ich artykuły, zaś pozostałe 16% czyta go "od deski do deski". Zważywszy na fakt, że w bibliotekach publicznych województwa opolskiego ponad 33% ogółu czytelników stanowią dzieci w wieku szkolnym, bibliotekarze pracujący z młodym czytelnikiem najczęściej sięgają po materiały do pracy z tą grupą użytkowników bibliotek - 60% respondentów. 58% odbiorców pisma najchętniej korzysta z działu, w którym bibliotekarze prezentują swoje doświadczenia w pracy bibliotekarskiej. Tyleż samo

procent ankietowanych sięga po materiały do pracy z czytelnikiem dorosłym, niejednokrotnie wykorzystując je w swojej działalności. Z materiałów metodyczno-instrukcyjnych najchętniej korzysta 45% respondentów. Najrzadziej czytane są: dział kronikarski - 23% ankietowanych, artykuły dotyczące historii poszczególnych bibliotek - 19% i dział ogólny - 13% badanych. Publikacje zamieszczane w "Pomagamy sobie w pracy" są pisane zrozumiałym językiem - tak twierdzi 89% respondentów, tylko 11% ankietowanych nie zawsze rozumiało treści zawarte w artykułach prezentowanych na łamach czasopisma.

Stefania Kotlarczyk zajęła się też recepcją treści poradnika. Z przeprowadzonych przez nią badań wynika, że 70% bibliotekarzy zgadza się z tezami przedstawionymi w artykułach, dla 15% są one obojętne, zaś 10% ankietowanych sprzeciwia się tezom artykułów. Sprzeciw ten prawdopodobnie powstaje w oparciu o własne przemyślenia i jest odzwierciedleniem osobistych doświadczeń. Pozostałe 5% badanych niekiedy zgadza się z tezami przedstawionymi przez autorów artykułów, a w niektórych wypadkach nie. 66% ankietowanych potrafi dość dokładnie, a nawet dosłownie, przytoczyć tytuły artykułów, które ich zainteresowały i których treść pamiętają, 29% nie potrafiło podać takiego tytułu, a 5% nie zapamiętuje tytułów publikacji. Ujawniły się więc tu osobiste zainteresowania ankietowanych bibliotekarzy.

Z materiałów zamieszczanych w "Pomagamy sobie w pracy" bibliotekarze korzystają chętnie. Najczęściej są to konspekty lekcji bibliotecznych, z których korzysta 52% ankietowanych. 47% bibliotekarzy przygotowuje wystawy książek w oparciu o scenariusze podawane w kwartalniku, 21% wykorzystuje zamieszczone w nim pogadanki, 41% - zgaduj-zgadule, a 31% w inny sposób korzysta z materiałów publikowanych w poradniku, zwłaszcza jeśli chodzi o zestawienia

bibliograficzne. Na pytanie dotyczące tytułów wykorzystanych materiałów aż 34% respondentów nie udzieliło odpowiedzi, 4% nie pamiętało tytułów, 17% podawało artykuły i materiały metodyczno-instruktażowe dotyczące Mikołaja Kopernika, zaś 13% wskazywało artykuły i materiały związane tematycznie z powstaniami śląskimi. W całości i bez wprowadzania zmian z materiałów tych skorzystało 27% bibliotekarzy, 65% - wykorzystało je po wprowadzeniu drobnych zmian i uzupełnień, mających na celu dostosowanie ich do możliwości macierzystej biblioteki, a 8% podało, że dużą część tekstu przerabiało i zmieniało.

Jako wady kwartalnika wymieniono jego ukazywanie się z dość znacznym opóźnieniem - opinia 27% ankietowanych; 16% uważało, że na łamach pisma nie powinny być drukowane takie materiały, jak analizy, statystyki i kronika, zaś aż 43% badanych nie wypowiedziało się w tej sprawie w ogóle. Wszyscy jednak zgodnie stwierdzali, że czasopismo to pomaga im w pracy.

Tak więc czasopismo "Pomagamy sobie w pracy", pomyślane jako poradnik w codziennej pracy bibliotekarzy Opol-szczyzny, a później także województwa katowickiego, zgodnie z założeniami redakcji miało być trybuną wymiany ich doświadczeń, pomysłów i opinii. Stale rosnąca ilość zadań stawianych przed bibliotekami wymagała usprawnienia i unowocześnienia ich działalności, stosowania skuteczniejszych form i metod pracy. Czasopismo miało ułatwić realizowanie tych zamierzeń. Sądząc z opinii bibliotekarzy można stwierdzić, że z tego zadania wywiązało się dobrze.

PRZYPISY

¹Omówienie to stanowi fragment pracy doktorskiej pisanej pod kierunkiem prof. dr hab. Jerzego Jarowieckiego w Katedrze Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie.

²Ogólne omówienia na temat czasopism bibliotekarskich, oprócz haseł zamieszczonych w encyklopediach fachowych, zob.: A. Kłossowski, K. Migoń, Polskie czasopisma księgoznawcze i bibliotekoznawcze, "Kultura i Oświata w Wojsku Polskim" 1972, nr 3, s. 110 - 113; J. Korpała, Przegląd polskich czasopism bibliotekarskich, "Przegląd biblioteczny" 1977, R. 45, z. 3, s. 251 - 279; K. Stachowska, Fachowe czasopisma bibliotekarskie polskie i zagraniczne, w: Materiały biblioteczne z konferencji organizowanych w latach 1963 - 1968 przez Biuro Wydawnictw i Bibliotek PAN, Wrocław 1971, s. 45 - 57.

³Podział taki zastosował Józef Korpała, op. cit., s. 251.

⁴Liczby tego rodzaju periodyków nie można dokładnie określić, gdyż wiele spośród nich ma charakter biuletynów wydawanych do użytku wewnętrznego i nie są one rejestrowane w bibliografiach czasopism, takich jak: "Bibliografia Czasopism i Wydawnictw Zbiorowych" czy "Bibliografia Wydawnictw Ciągłych". Powstanie niektórych z nich było sygnalizowane w prasie fachowej. Biorąc pod uwagę pisma wydawane przez większe biblioteki publiczne, autorka zarejestrowała 15 tytułów oraz wspomniała o 6 nie zarejestrowanych w spisach bibliograficznych. Jedynym obszerniejszym omówieniem tej grupy periodyków jest praca Heleny Wiącek, Czasopisma informacyjno-instrukcyjne wojewódzkich i miejskich bibliotek publicznych, "Informator Bibliotekarza i Księgarza" 1967, s. 215 - 218. Zob. nadto: B. Góra, Regionalne czasopisma bibliotekarskie w Polsce Ludowej, w: Prasa regionalna w 40-lecie Polski Ludowej, pod red. M. Adamczyka, Kielce 1987, s. 282 - 289.

⁵Po wprowadzeniu nowego podziału administracyjnego kraju Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Katowicach rozpoczęła wydawanie własnego periodyku, wzorowanego na omawianym w niniejszym artykule, a zatytułowanego "Kwartalnik Metodyczny".

⁶Stacja Małej Poligrafii i Reprografii Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu została założona w 1974 r. Od początku kierowana jest przez Andrzeja Kwiatkowskiego. Umożliwia ona wydanie każdej pozycji w stosunkowo krótkim czasie; zajmuje się drukowaniem wszystkich publikacji Biblioteki. Podaję za: J. Kościów, Wydawnictwa Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej, "Pomagamy sobie w pracy" 1981, nr 1 - 2, s. 31.

⁷Z uwagi na brak w zbiorach bibliotecznych pięciu pierwszych numerów czasopisma, cytuję za: M. Faber, 10 lat "Pomagamy sobie w pracy", "Poradnik bibliotekarza"

1966, R. 18, nr 10, s. 316 - 318, Zamieszczony cytat pochodzi z "Pomagamy sobie w pracy" 1956, nr 1, s. 1.

⁸J. Kościów, Na Dni Oświaty, Książki i Prasy, "Pomagamy sobie w pracy" 1959, nr 2, s. 6 - 10; T. Przybyłowicz, Dni Oświaty, Książki i Prasy w bibliotekach powiatu głubczyckiego, tamże 1963, nr 3, s. 9 - 10.

⁹Udział bibliotek w uczczeniu Tysiąclecia Państwa Polskiego, tamże 1960, nr 1, s. 3 - 7.

¹⁰Przygotowujemy biblioteki do obchodów XX-lecia Polski Ludowej, ibidem 1963, nr 4, s. 32 - 36.

¹¹M. Faber, O obowiązkach bibliotekarza gromadzkiego słów kilka, tamże 1962, nr 1 - 2, s. 11 - 17.

¹²H. Gąszczyńska, O pracy z czytelnikiem w naszych bibliotekach, ibidem 1959, nr 11, s. 8 - 10.

¹³G. Kaleja, O spotkaniach autorskich w bibliotekach województwa opolskiego, ibidem 1963, nr 3, s. 19 - 21.

¹⁴L. Kordys, O gabinetach metodycznych w bibliotekach powiatowych i miejskich, tamże 1961, nr 4, s. 7 - 12.

¹⁵R. Sękowski, Praca z czytelnikiem w okresie jesienno-zimowym, tamże 1957, nr 7, s. 3 - 6.

¹⁶T. Stemplewska, Z czym powinni się zapoznać bibliotekarze, ibidem 1961, nr 1 - 2, s. 41 - 42.

¹⁷Pracujemy z młodzieżą, ibidem 1958, nr 8, s. 4 - 6; Wytuczne do pracy z dziećmi, tamże 1957, nr 6, s. 6 - 7.

¹⁸T. Jarząbek, Teatrzyk chińskich cieni, op. cit. 1963, nr 2, s. 32 - 33.

¹⁹M. Twardowska, Dziecko w bibliotece gromadzkiej, tamże 1963, nr 2, s. 27 - 31.

²⁰J. Czochara, Kilka słów o twórczości Jerzego Andrzejewskiego, tamże 1961, nr 1 - 2, s. 14 - 16.

²¹J. Kościów, Antoni Czechow 1860 - 1904, ibidem 1960, nr 3, s. 29 - 33.

²²Taż, Janusz Korczak, ibidem 1958, nr 9, s. 44 - 48.

²³A. Wolny, Eliza Orzeszkowa 1841 - 1910, tamże 1960, nr 2, s. 28 - 32.

²⁴B. Tkaczewski, Józef Lompa - śląski działacz oświatow-
wicz i wieszcz, op. cit. 1963, nr 1, s. 11 - 14.

²⁵J. Kościów, Ks. Konstanty Damrot, tamże 1958, nr 9,
s. 16 - 21.

²⁶Taż, Bronisław Koraszewski /1864 - 1924/, ibidem
1959, nr 11, s. 11 - 14.

²⁷L. Kordys, Emanuel Smołka, tamże 1961, nr 3, s. 17 -
19.

²⁸J. Kościów, Karol Miarka, tamże 1958, nr 10, s. 13 -
15.

²⁹Juliusz Ligoń, ibidem 1958, nr 8, s. 14 - 18.

³⁰Norbert Bończak /Krótki rys życia i twórczości/,
ibidem 1957, nr 7, s. 11 - 15.

³¹L. Kordys, Joachim Lelewel - miłośnik książek, tamże
1960, nr 3, s. 27 - 29.

³²Karol Darwin 1809 - 1882, op. cit. 1959, nr 3,
s. 40 - 45.

³³J. Wyszomirska, Wieczór poetycki /wspomnienia o
Staffie/, tamże 1958, nr 9, s. 22 - 36. Był to pierwszy
scenariusz wieczoru poetyckiego zamieszczony w tym czaso-
piśmie. Łączyło się to ze wzrostem objętości poszczegól-
nych zeszytów /nr 9 - 52 strony/, w związku z tym możliwe
było publikowanie większej ilości obszerniejszych publi-
kacji, w tym również materiałów przeznaczonych do pracy z
czytelnikiem.

³⁴Taż, Poetka polskiego ludu /wieczór poetycki poświę-
cony Marii Konopnickiej/, ibidem 1960, nr 2, s. 8 - 22.

³⁵M. Faber, Juliusz Słowacki /wieczór literacki/,
tamże 1959, nr 3, s. 3 - 20.

³⁶H. Gryglewicz, Wieczór biblioteczny poświęcony
Rudyardowi Kiplingowi, op. cit. 1965, nr 4, s. 45 - 47.

³⁷M. Dolatowska, Wieczór biblioteczny poświęcony Ewie
Szelburg-Zarembinie, tamże 1970, nr 2, s. 51 - 56.

³⁸M. Blahaczek, Awans wsi i jego psychologiczna kon-
frontacja na przykładzie prozy Juliana Kawalca. /Wieczór
literacki/, ibidem 1969, nr 2 - 3, s. 32 - 37.

- ³⁹ M. Krauze, Jesienne zamyslenie - scenariusz programu poetyckiego opracowanego z tekstów Haliny Poświatowskiej, tamże 1976, nr 1 - 2, s. 31 - 33.
- ⁴⁰ H. Morcinek, Młodość Stefana Żeromskiego, tamże 1964, nr 3, s. 3 - 7.
- ⁴¹ H. Balaszczuk, Z poezją w trzydziestolecie - scenariusz montażu słowno-muzycznego, op. cit. 1974, nr 4, s. 18 - 24.
- ⁴² I. Konieczna, Jan Walachniewicz, Poezja gruzińska. Montaż poetycki, tamże 1970, nr 2, s. 28 - 34.
- ⁴³ H. Balaszczuk, Wstrzymał słońce, ruszył ziemię. Montaż słowno-muzyczny o Mikołaju Koperniku, ibidem 1971, nr 2 - 3, s. 73 - 79.
- ⁴⁴ J. Czochara, Taka jest ziemia lubuska /pogadanka/, jak wyżej 1961, nr 1 - 2, s. 17 - 24.
- ⁴⁵ M. Faber, Ziemia krakowska /pogadanka/, tamże 1959, nr 2, s. 11 - 20.
- ⁴⁶ H. Gąszczyńska, Ziemia opolska /wieczornica/, tamże 1961, nr 1 - 2, s. 25 - 37.
- ⁴⁷ J. Wyszomirska, Wędrowki po Ziemi Wielkopolskiej /pogadanka/, ibidem 1959, nr 11, s. 15 - 25.
- ⁴⁸ M. Faber, Warmia i Mazury /pogadanka/, ibidem 1960, nr 2, s. 44 - 50.
- ⁴⁹ J. Kościów, Mazowsze /pogadanka/, tamże 1959, nr 3, s. 9 - 17.
- ⁵⁰ T. Stemplewska, Pomorze /pogadanka/, tamże 1960, nr 3, s. 34 - 43.
- ⁵¹ T. Jarząbek, Hasła Rewolucji w życiu i pracy młodzieży radzieckiej. Lekcja biblioteczna, ibidem 1966, nr 3, s. 37 - 40.
- ⁵² H. Bulanda, Lekcja biblioteczna "Powstania śląskie", ibidem 1980, nr 2, s. 33 - 39.
- ⁵³ T. Jarząbek, XXX-lecie Polski Ludowej. Lekcja biblioteczna, tamże 1974, nr 1, s. 21 - 26.
- ⁵⁴ R. Mietła, Włodzimierz Ilicz Lenin. Lekcja biblioteczno-tematyczna, op. cit., 1969, nr 1, s. 79.

⁵⁵H. Balaszczuk, Lekcja biblioteczna /o Mikołaju Koperniku/, tamże 1972, nr 2, s. 55 - 58.

⁵⁶Pierwszy konkurs ogłoszono w nr 3 z 1959 r., s. 34 - 35. Był to konkurs geograficzny pod hasłem - "Czy znasz swój kraj", przeznaczony dla dzieci i młodzieży.

⁵⁷Propozycję pierwszej zgaduj-zgaduli ogłosiła Janina Czochara w 1962 r. w nr 1 - 2 na stronach 32 - 35. Jej temat - "Świat współczesny w reportażu".

⁵⁸Plan pierwszej z nich zamieszczono w nr 4 z 1965. Zofia Dudowa proponowała czytelnikom dyskusję nad "Tańczącym jastrzębiem" Juliana Kawalca.

⁵⁹Ej, ty szkoło, nasza szkoło /inscenizacja na Dzień Dziecka/, "Pomagamy sobie w pracy" 1959, nr 2, s. 20 - 32.

⁶⁰T. Jarzabek, Pyza i Pirokio rozmawiają o książkach /inscenizacja do pracy z dziećmi/, tamże 1964, nr 1, s. 51 - 53.

⁶¹Stanisław Lem mówi o swoich powieściach, ibidem 1959, nr 4, s. 18 - 20.

⁶²Rozmowa z Michałem Rusinkiem, Rozm. Gloria Kaleja, tamże 1964, nr 3, s. 31 - 32.

⁶³Rozmowa z autorem "Łun w Bieszczadach" Janem Gerhardem. Rozm. Teresa Jakubczak, ibidem 1965, nr 2, s. 35 - 37.

⁶⁴J. Kościów, Eugeniusz Pauksza, tamże 1968, nr 4, s. 8 - 14.

⁶⁵Rozmowa z autorem "Tańczącego jastrzębia" Julianem Kawalcem. Rozm. Maria Blahaczek, ibidem 1970, nr 3, s. 27 - 29.

⁶⁶Pisarze Opolszczyzny mają głos, tamże 1966, nr 1, s. 14 - 16.

⁶⁷Zbyszko Bednorz. Rozm. Teresa Jakubczak, jak wyżej 1966, nr 3, s. 7 - 10.

⁶⁸Zbigniew Zielonka. Rozm. Teresa Jakubczak, tamże 1967, nr 1, s. 11 - 13.

⁶⁹Jan Goczół. Rozm. Teresa Jakubczak, ibidem 1967, nr 2, s. 68 - 70.

⁷⁰ Stefan Chmielnicki. Rozm. Teresa Jakubczak, tamże 1967, nr 3, s. 37 - 41.

⁷¹ Henryk Worcel. Rozm. Janina Kościów, tamże 1968, nr 1, s. 11 - 14.

⁷² Wywiad z Jerzym Korczakiem. Rozm. Janina Kościów, ibidem 1968, nr 2, s. 17 - 20.

⁷³ Przegląd nowości wydawniczych o Śląsku, tamże 1961, nr 1 - 2, s. 44 - 48; nr 4, s. 26 - 30. Od roku 1963 zmieniono tytuł na "Nowości o Śląsku". Jest to dział zamieszczany niemal w każdym numerze poradnika.

⁷⁴ J. Kościów, Przegląd nowości z literatury fachowej, ibidem 1962, nr 3 - 4, s. 70 - 71; 1963, nr 4, s. 65 - 66.

⁷⁵ Przegląd książek o tematyce religioznawczej, tamże 1959, nr 2, s. 36 - 42.

⁷⁶ Przegląd nowości wydawniczych z dziedziny techniki, ibidem 1960, nr 3, s. 8 - 11.

⁷⁷ Powieści fantastyczno-naukowe /Stanisław Lem/, op. cit. 1959, nr 4, s. 21 - 26.

⁷⁸ Bibliografia o tematyce wysokogórskiej, tamże 1957, nr 7, s. 15.

⁷⁹ J. Wyszomirska, XX-lecie Polskiej Partii Robotniczej /zestaw bibliograficzny/, tamże 1961, nr 4, s. 30 - 36.

⁸⁰ Bibliografia dotycząca bitwy pod Grunwaldem, ibidem 1960, nr 2, s. 39 - 43.

⁸¹ A. Radziszewska, Proponujemy lekturę na okres porurlopowy, tamże 1963, nr 3, s. 32 - 36.

⁸² "Pomagamy sobie w pracy" 1964, nr 1, s. 16. Por. M. Faber, 10 lat "Pomagamy sobie w pracy", "Poradnik Bibliotekarza" 1966, R. 18, nr 10, s. 316 - 318; Tegoż, 10 lat "Pomagamy sobie w pracy", "Pomagamy sobie w pracy" 1966, nr 4, s. 3 - 6.

⁸³ E. Hatko, A. Roszkowska, L. Świątkowski, Bogaty dobrobek Miejskiej Biblioteki Publicznej w Katowicach, tamże 1964, nr 4, s. 30.

⁸⁴ M. Gachowa, Jak Białą Prudnicką "zawładnęła" biblioteka, ibidem 1965, nr 1, s. 34 - 35.

⁸⁵J. Namysłowski, Wspomnienia starego bibliotekarza, tamże 1964, nr 1, s. 17 - 19.

⁸⁶F. Bartoszek, Z pierwszych lat działalności Miejskiej Biblioteki Publicznej w Leśnicy, tamże 1964, nr 1, s. 20 - 22.

⁸⁷H. Sakowska, O niespokojnych sercach, gorączce poszukiwań i pięknych książkach, ibidem 1964, nr 2, s. 20 - 23.

⁸⁸I. Śniowski, Pierwsze trudne lata, tamże 1964, nr 2, s. 23 - 24.

⁸⁹T. Sokołowska, Kronika Miejskiej Biblioteki w Paczkowie, tamże 1964, nr 4, s. 39.

⁹⁰W. Zimoch, 17 lat pracy Miejskiej Biblioteki w Buczynie, ibidem 1964, nr 4, s. 36.

⁹¹O odpowiednie kadry dla bibliotek publicznych, tamże 1959, nr 2, s. 4 - 6.

⁹²Kronika, op. cit. 1961, nr 4, s. 62 - 64. Od tej pory pojawia się w każdym numerze pod różnymi tytułami: "Kronika", "Nasza Kronika", "Więści z bibliotek". Łącznie podano w niej ok. 350 informacji.

⁹³Szczegółowe dane liczbowe zob. Tabela zawartości treściowej "Pomagamy sobie w pracy".

⁹⁴"Spis treści kwartalnika »Pomagamy sobie w pracy« za lata 1956 - 1963" włączony został do nr 1 z 1964 r., nie stanowi więc samodzielnej publikacji.

⁹⁵Zapraszamy do współpracy, "Pomagamy sobie w pracy" 1967, nr 4, s. 3.

⁹⁶S. Kotlarczyk, Opinie bibliotekarzy o "Pomagamy sobie w pracy", tamże 1974, nr 1, s. 36 - 39. Autorka jest absolwentką wydziału bibliotekarskiego Państwowego Studium Kulturalno-Oświatowego i Bibliotekarskiego w Opolu. Zamieszczona rozprawa stanowi fragment jej pracy dyplomowej pod tytułem "Recepcja i wykorzystanie przez bibliotekarzy województwa opolskiego kwartalnika »Pomagamy sobie w pracy«".

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1978						1							
1979					1								
1980					1								
1981									2				
1982													
1983													
1984													
1985													
Razem	1	7	-	22	7	1	4	2	9	16	-	5	11
%	0,11	0,77	-	2,44	0,77	0,11	0,44	0,22	1,00	1,77	-	0,55	1,22

	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
1978													
1979				1		1		1				1	
1980								2					
1981													1
1982													
1983													
1984													
1985													
Razem	4	-	1	1	3	2	4	18	-	-	-	6	5
%	0,44	-	0,11	0,11	0,33	0,22	0,44	2,08	-	-	-	0,66	0,55

Lata	XII. Pracownicy bibliotek			31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
	1. Zawód bibliot. i prac. inf. nauk.	2. Kształc. bibliot. i dokumentalist. a/ w Polsce b/ za granicą	XIII. Informacja naukowa i dokumentacja										
1956													
1957													
1958													
1959													
1960													
1961													
1962													
1963													
1964													
1965													
1966													
1967													
1968													
1969													
1970													
1971													
1972													
1973													
1974													
1975													
1976													
1977													

	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
1978				1	1				1	1	1		
1979		1			1	1					2		
1980		1			1					1	2		
1981	2				1								
1982					1								
1983										1			
1984													
1985													
Rezem	20	26	-	1	17	47	-	13	52	14	60	9	11
%	2,22	2,88	-	0,11	1,88	5,22	-	1,44	5,77	1,55	6,66	1,00	1,22

Lata	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53
1956													
1957													
1958													
1959	1	1				1							
1960													
1961													
1962													
1963													
1964	1												
1965	3	2											
1966													
1967	1	2			2								
1968	1	2			2								
1969	1	2			1								
1970	2	1			1								
1971	1	1											
1972	1	1											
1973	1	1											
1974	1	1											
1975	1	1											
1976	2		1			4	4						
1977					1	3	1						
	6/ inne formy	4. Propaganda czytelnictwa a/spotk.zi, autorem	b/ wystawy	c/ inne	XVI. Bibliografia 1. Zagadnienia historyczne	- Tematyczne wykazy książek	3. Wykazy nowosci	XVII. Zagadnienia wydawnicze i edy- torskie	XVIII. Zagadnienia prasoznawcze	XIX. Księgoznawstwo i księgarstwo	XX. Drukarstwo, pa- piernictwo, ilus- tratorstwo, ekslib.	XXI. Introligator- stwo, opr. książek	XXII. Bibliofili- stwo

	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53
1978													
1979	1					5			1				
1980						6							
1981			1			1							
1982		1	2										
1983						2							
1984													
1985													
Razem	18	20	4	-	7	70	63	2	2	-	3	-	-
%	2,00	2,22	0,44	-	0,77	7,78	7,00	0,22	0,22	-	0,33	-	-

Lata	XXIII. Z życia bibliotek polskich	1. Zagadnienia ogólne	2. Biblioteki publiczne	3. Biblioteki naukowe	4. Biblioteki szkolne i pedagogiczne	5. Biblioteki Fachowe	6. Biblioteki specjalne	XXIV. Współpraca międzybiblioteczna	2. Międzynarodowa	3. Międzybiblioteczny i biblioteczny	XXV. Bibliotekarstwo zagraniczne	XXVI. Datain. stowarzyszeń i organiz. Stow. Bibl. Polskich	2. Organizacje biblioteczne na świecie	XXVII. Biografie 1. Bibliotekarzy
	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	
1956														
1957														
1958		1												
1959		3	1											
1960		4												
1961	2	2												
1962		2												
1963	1	3			1									
1964	2	3												
1965	4	5	1											
1966		8												
1967		5	1											
1968		2												
1969		2	1											
1970		2												
1971		2												
1972		7												
1973		2												
1974		5												
1975		1												
1976		1												
1977	1	1												

	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66
1978													1
1979													1
1980													
1981		3									1		
1982				1	1								1
1983		1		1									
1984													
1985													
Razari	12	75	3	-	4	5	4	1	15	11	14	-	29
%	1,33	8,33	0,30	-	0,44	0,55	0,44	0,11	1,66	1,22	1,55	-	3,23

Lata	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78
	2. Ludzi książki/drukarze, wydawcy, księżarze/											
		3. Uczonych										
			4. Literatów									
				XVIII. Rocznice Biblioteczne	2. Inne	XIX. Recenzje, przeglądy, omówienia	2. Wydawnictwa obce	XXX. Zagadnienia dotyczące danego regionu	XXI. Problemy ogólne dotyczące wst. pol. lit. i gospodarki	XXII. Kronika	XXXIII. Inne /ogłoszenia, zawiadomienia, listy, krzyżówki, itp./	
1956					1							
1957			1		1				1			
1958		2	2		1				2			
1959					1							
1960			1		2							
1961					1			1				
1962					1			2				
1963					2							
1964			1		1				1			
1965			1		2				1			
1966					2							
1967					1		1					
1968					2			1	4			
1969					1			2	2			
1970					2			4	4			
1971					2			2	2			
1972					1				4			
1973					2				1			
1974					4				4			
1975					2				2			
1976								1				
1977								1				

	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78
1978					1			1	1			
1979												
1980				1						+		
1981										+		
1982			1					1		+		
1983				1						+		
1984										+		
1985										+		
Razem .	-	11	11	26	17	25	1	16	31	+	7	902
%	-	1,22	1,22	2,88	1,88	2,77	0,11	1,77	3,44		0,77	